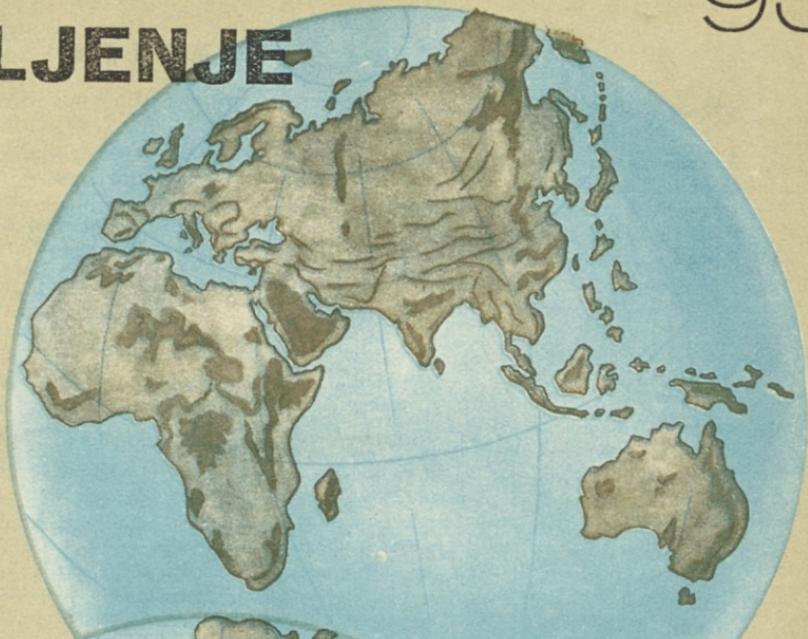

DUHOVNO ŽIVLJENJE

93

Družinski
tednik za
slovenske
izseljence

LA VIDA ESPIRITUAL
Revista Semanal
A VIDA ESPIRITUAL
Revista Semanal
THE SPIRITUAL LIFE
Weekly Review

LETO III AÑO
KNJIGA V. LIBRO

BUENOS AIRES
15 — VI — 1935

DUHOVNO ŽIVLJENJE

slovenska izseljenska splošno prosvetna tedenska družinska revija si je osvojila kot vodilo tale načela:

Izbrana vsebina stalne vrednosti — številni in najboljši sodelavci — pesmi in povesti — poljudno znanstveni sestavki — socialne razprave — življenje slovenskih izseljencev — slavospevi lepote slovenske zemlje — opisi tujih ljudi in navad in deželá — vse kar spada v skrivnostno duhovno kraljestvo lepega, dobrega in resničnega — edina redna tedenska slovenska dopisna šola Naš mladi rod — Ženski vestnik — službeni vestnik Slovenske katoliške misije za Južno Ameriko — mnogo slik — fin papir — nizka cena — letno okrog 1.500 strani.

Ustanovitelj in glavni urednik: Josip Kastelic.

Urednik SLUŽBENEGA VESTNIKA Slovenske katoliške misije za Južno Ameriko: Vsakokratni odgovorni izseljenski duhovnik.

Urednica ŽENSKEGA VESTNIKA: Marija Vodopivčeva, Rosario.

Urednica NAŠEGA MLADEGA RODU: Krista Hafnerjeva, učiteljica, Jesenice na Gorenjskem, Jugoslavija.

Naročnina znaša: a) Za republiko Argentino in vse ameriške dežele, vključeno Severoameriške Združene države in Kanado, letno \$ 5.— m/n (arg. pap. pesov), milreis 20.—, severoameriških \$ 1.50, urugvajskih pap \$ 3.50, čilenskih \$ 35.—. — b) Za evropske in vse ostale države: letno \$ 6.— (šest argentinskih pesov v papirju), ali Din 70.—, francoskih frankov 25.—, Lir 20.—, mark 4.50, holandskih gold. 2.50, šilingov 10.—, šterling 0.35, belgijskih frankov 35.—.

Naročnino je najboljšje nakazati naravnost upravi (glej spodnji naslov) bodisi v priporočenem pismu, bodisi potem bančnega čeka "sobre Buenos Aires", bodisi s poštнім giro, bodisi našemu pooblaščenecu g. Mirku Peljhanu proti službenemu potrdilu, bodisi na katerega izmed načinov, kakor jih spodaj navajamo, vedno s pripombo: za Duhovno življenje (La Vida Espiritual).

Buenos Aires — Banco Germánico, Av. L. N. Alem 150. — Banco Holandés, Bmé. Mitre 234. Kdor ima hranilno vlogo pri kateri izmed teh dveh bank, mu ni treba pošiljati denarja, temveč lahko piše banki, naj nam ona izplača naročnino kar iz njegove hranilne vloge.

Buenos Aires, La Paternal. — J. Živec, Osorio 5087, sprejema naročnino in oglase.

(Dalje na predzadnji strani ovitka)

Naslov uredništva in uprave:

Dirección de la Redacción y de la Administración:

LA VIDA ESPIRITUAL

Condado 545

Buenos Aires, Argentina

Teléfono: U. T. 63, Volta 2435.

Prof. dr. Fr. Trdan,
št. Vid nad Ljubljano.

Slike iz naše preteklosti

3. N a s e l i t e v S l o v e n c e v

Naše cenjene čitatelje posebno opozarjamo na izredno zanimive slike iz naše preteklosti, ki nam jih piše mladi in odlični slovenski zgodovinar profesor dr. Franc Trdan, in ki so med prijatelji zgodovine po pravici zaslovele.

Značaj našega lista, ki hoče nuditi slovenskim izseljencem zdrave, solidne, zanimive in aktualne duhovne hrane iz čimbolj vseh strok človeškega znanja, o zgodovini žal ne vtegne pisati več, čeprav bi rad. Kateri se za zgodovino bolj zanimajo, bodo morali ceči po kakšnem obširnejšem delu, kateri želijo podrobneje poznati zgodovino svojega slovenskega ljudstva zlasti po veliki in znameniti knjigi Zgodovina slovenskega naroda, ki jo izdaja Mohorjeva družba v Celju in katere je izšlo doslej že 12 knjig. Naše zgodovinske slike so namenjene nasprotno rojakom, ki nimajo ne časa, ne priložnosti, da bi se podrobneje ukvarjali s študijem zgodovine, nekaj malega bi pa le radi vedeli o svojih prednikih in o usodah zemlje na kateri živi danes naš rod. Vendar so teh skrbno in strokovnjaško pisanih sestavkov in pregledov veseli tudi tisti, ki slovensko in splošno zgodovino že dobro poznajo. Mislimo, da smemo izdati naš načrt po katerem pridejo za slikami iz slovenske zgodovine na vrsto na podoben način prirejene slike iz svetovne zgodovine.

Ker tvorijo te slike miselno enoto, čeprav jih moremo le razmeroma porredkoma objavljati in ker si njihove vsebine nikakor ne more primerno zapomniti, kdor prebere te slike morda samo po enkrat in še takrat površno, si dovoljujemo opozoriti naše cenjene čitatelje, da si v boljše razumevanje pred čitanjem današnjega opisovanja kako so se Slovenci naselili po naših krajih, ogledajo tudi še slike o naši domovini v prazgodovinski dobi, o Rimljanih na naših tleh, kakor tudi v zadnji številki Našega mladega rodu objavljeno odlično razpravo o stavbah na kolih pod naslovom Iz starih časov. Vse te razprave bodo našli na straneh 193, 537 in 702 letošnjega letnika naše revije.

Uredništvo

Prihod Slovencev v njihovo sedanjo domovino stavi zgodovina v drugo polovico 6. stoletja. Pisani viri, ki nam o tem poročajo, so sicer pičli, vendar pa moremo iz njih razbrati, da so naši predniki v razmeroma kratkem času zasedli porečja Mure, zgornje Drave in zgornje Save. Prodiranje in naseljevanje je olajševal skoraj istočasni odhod Langobardov v Italijo. Do leta 568 je bila namreč ve-

čina sedanjega slovenskega ozemlja v oblasti germanskih Langobardov, dočim so bivali Slovenci tedaj še v ogrskem Podonavju. Čez štiri desetletja jih pa že nahajamo na koroško-tirolski meji, ko se v zvezi z mongolskimi Obri bijejo z nemškimi Bavarci in hkrati silijo preko tržaškega Krasa v Italijo.

Navadno se Slovenci opisujejo kot mirno poljedelsko ljudstvo. V mirnih časih so taki tudi bili, toda časi preseljevanja in osvajanja so jih naučili sukati tudi meč. Tako so delali vsi narodi v dneh velikih selitev. Značilen za slovensko pozneje tudi v pregovoru znano hrabrost in bojevitost je odgovor slovenskih poveljnikov obrskemu kanu Bajanu. Ko so bivali Slovenci še ob dolnji Donavi in je Bajan od njih zahteval davek, so mu odgovorili: "Kdo izmed ljudi, katere obsevajo sončni žarki, je tako močan, da bi nas premagal? Navajeni smo, da si lastimo tuje zemlje, ne pa, da bi si drugi svojili naše. Taka bode naša navada, dokler bode kaj boja in kaj mečev."

Zemljo, na kateri sedaj prebivajo Slovenci, so si morali njihovi predniki priboriti z mečem v roki. Pokrajine ob Muri, Dravi, Savi, Soči in Adriji so bile sicer vsled neprestanih bojov redko naseljene, vendar pa je bilo še mnogo rimskega prebivalstva, pomešanega s prvotnim ilirskim in keltskim. Tedaj so tudi še stala rimska mesta, kjer so bili škofijski sedeži, pa tudi po deželi, zlasti v višje ležečih predelih, je bilo še veliko manjših naselbin. Škofje teh mest in premožnejši meščani se pred slovensko-obrskim pritiskom umikajo proti morju in proti Italiji. Zadnji emonski (Ljubljanski) škof Patricij in celjski Johannes se omenjata kot begunca v okolici oglejskega patriarha. Okrog leta 590 izginejo tudi na Koroškem zadnji sledovi o ondotnih škofijah.

Vendar pa ni bil predslovenski živelj povsod enako močan. Na Krasu, ob Soči in Nadiži je bilo ob slovenskem prihodu starega prebivalstva še prav mnogo. Manj ga je bilo na današnjem zgornjem Štajerskem, ki tudi v predslovenski dobi ni bila posebno gosto naseljeno. Na Koroškem in v drugih goratih krajis se je staro prebivalstvo ohranilo najdalje v odročnih, od velikega prometa oddaljenih dolinah, kamor se je zateklo pred slovensko-obrskimi vpadniki ali pa so ga ti tjakaj pregnali.

Vsi ti stari prebivalci, ki so kulturno višje stali kot novi prišleci, so veliko vplivali na duhoven in telesni ustroj slovenskih doseljencev. Tako je bilo pri vseh narodih. Ko so se ublažile razmere in so nastopili mirnejši časi, so jim posredovali stari posestniki mnogotere narodno gospodarske izkušnje in pridobitve, tako zlasti

Jezero Los Hornos v Andskih hribih, obdano od snežnikov z večnim snegom in ledom. Argentinsko planinsko društvo, ki šteje med navdušenimi člani centralnega odbora tudi našega rojaka gospoda Vigorja Domielja, podravnatelja ene izmed največjih buenosajreških tiskarn. Argentinsko planinsko društvo pravzaprav šele začenja z delom, vendar je zgradilo že celo vrsto planinskih zavetišč, ki se navadno ljubko ujemajo z mogočno, divjo in večkrat doslej se povsem neraziskano pokrajino, kakor lahko vidimo na pričujoči sliki.

v poljedelstvu, rudarstvu, trgovini, obrti. Najdbe v staroslovenskih grobovih iz 7., 8. in 9. stoletja pogosto kažejo, kako se je takratna slovenska materijalna kultura polagoma naslanjala na stara pred-slovenska izročila in kako je od njih jemala in pod njihovim vplivom oblikovala svoje orodje, posodje in nakit.

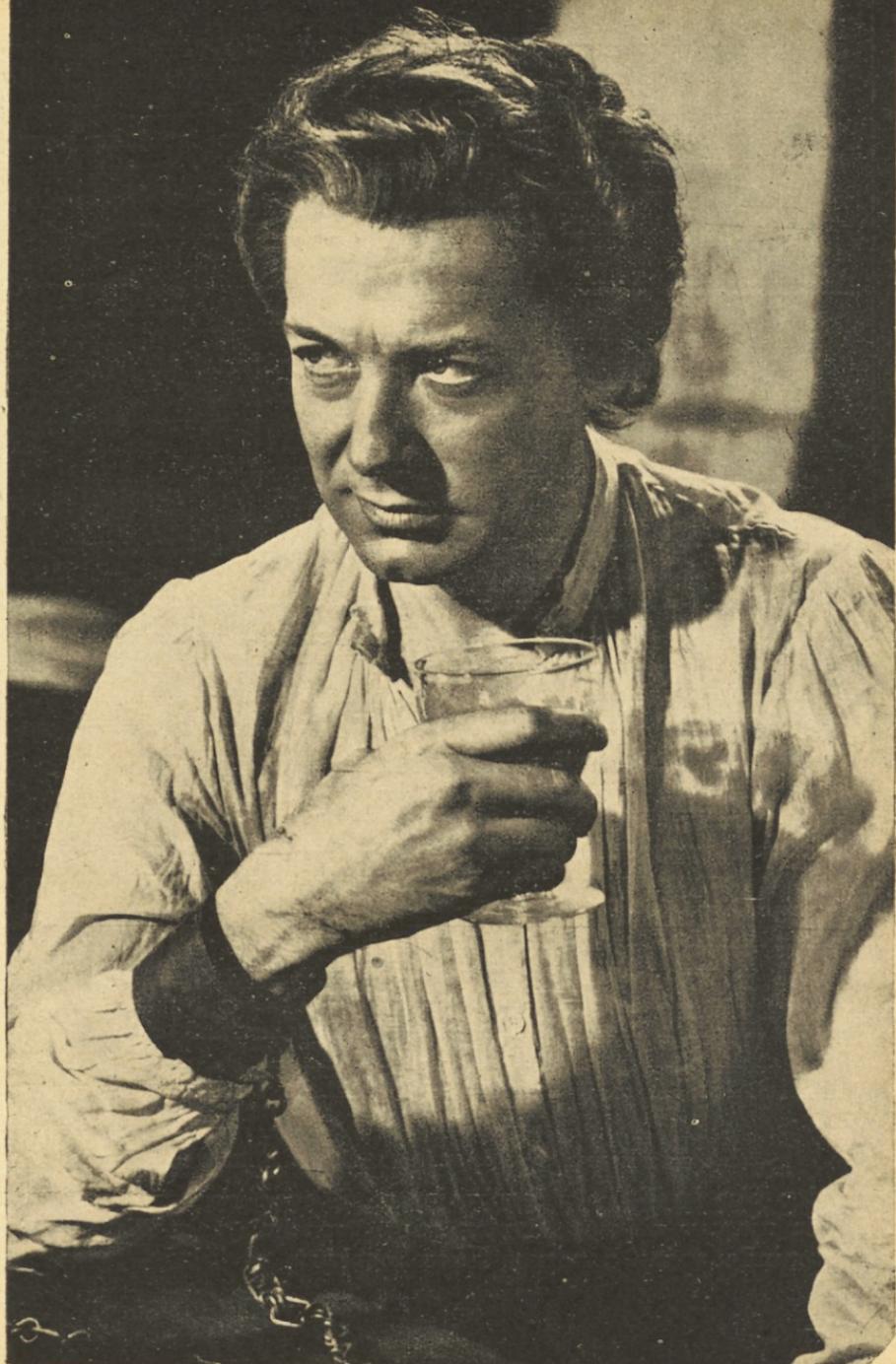
Od starega prebivalstva so Slovenci prevzeli tudi mnoga imena rek, gora in krajev. Skoraj vse večje slovenske reke nosijo označbe predslovenskih gospodarjpev. Za zgled navedem samo najbolj znane: Sava-Savus, Drava-Darvus, Soča-Sontius, Krka-Corča in druge. Karavanke in Julijske Alpe so poznali že stari Rimljani. Tudi v deželnih imenih Koroško-Carinthia, Kranjsko-Carniola in Istra-Histria tiče predslovenski nazivi. Manj je krajev, ki so ohranili tudi v slovenščini staro ime: Trst-Tergeste, Logatec-Longaticum, Beljak-Bilachnum, Celje-Celeia, Ptuj-Poetovio. Imena nekaterih večjih krajev so pa popolnoma izginila, kar priča, da so bili ti kraji popolnoma porušeni. Med take spada zlasti Emona (Ljubljana) in Virunum (Gospa sveta) na Koroškem. Nasprotno so Slovenci imena nekaterih krajev kratkomalo poslovenili, tako Hrušica iz latinskega ad Pirum.

Ozemlje, na katerem so se Slovenci v 6. in 7. stoletju naselili, je bilo razmeroma zelo obsežno. Ljubljanski vseučiliški profesor dr. Milko Kos ga ceni na 70.000 km². Pri tem računu upošteva na zapadu ves svet do Furlanske ravnine, Karnskih Alp, izvira Drave, Visokih Tur, gore Dachsteina in reke Traune, na severu smatra kot mejo Donavo do Dunajske kotline, na vzhodu zapadni del ogrske nižine, na jugu pa črto ob reki Sotli, ki še danes velja za mejo med Slovenci in Hrvati. Danes meri ozemlje, na katerem bivajo Slovenci le še 24.000 km². Bilanca slovenske zemlje v enem tisočletju njene zgodovine, od 9. do 19. stoletja, se torej glasi: izguba okrog 47.000 km², ali z drugimi besedami: danes prebiva Slovenec na ozemlju, ki je približno le ena tretjina tiste površine, ki so jo pred tisoč leti posedli naši predniki.

Odkod ta žalostni pojav?

Slovensko ozemlje je bilo kljub starim prebivalcem in novim naselnikom vendar splošno zelo redko naseljeno. Mnogo sveta je ostalo neobdelanega in z neprodirnimi gozdi zaraslega. Tudi oddaljene gorske vasi so bile še par stoletij kasneje zelo redke. Zato se je tod nemški pritisk toliko lažje uveljavljal.

DESNO: Clive Brook v vlogi glavnega junaka najnovejšega angleškega filma *D i k t a t o r*, ki ga bodo začela v kratkem predstavljati buenosajreška filmska gledališča in za katerega se je posebno zavzel danski kraljevski dvor.

Še bolj važno pa je dejstvo, da slovensko ozemlje ne tvori zaokrožene zemljepisne enote. Slovenska zemlja je sestavljena iz neštetihi dolin in ravnin, ločenih med seboj po visokih gorovjih, ki so obteževala promet in ožje medsebojne stike ter tako povzročala razdeljenost in odtujevanje in hkrati slabila zavest vzajemnosti. Mesto močne politične enote se je razvila med Slovenci cela vrsta slabotnih malih državic, ki so dostikrat z zavistjo gledale druga na drugo, si med seboj po možnosti nasprotovale in tako le utrjale pot tujcu.

Prezreti ne smemo tudi prvotnega družabnega reda. Slovenci niso nikdar imeli močnega plemstva kakor Nemci ali drugi veliki narodi. Medsebojno življenje so si urejevali po načelu enakopravnosti. Pri njih je imel vsak svoboden član enake pravice in enake dolžnosti. Vsled tega in vsled pretežno kmečkega značaja našega ljudstva se pri Slovenčih niso nikdar razvile močne vojaške države.

Naši predniki so živeli v zadrugah, to je v velikih družinah, nastalih na ta način, da so sinovi, ko so se poženili, ostali s svojimi ženami in otroci doma pri očetu, v skupni hiši. Vse premoženje jim je bilo skupno, skupno tudi zemljišče, živina in orodje. Zadrugi je načeloval starejšina ali stárosta, tudi domačin imenovan. Ta je vodil gospodarstvo, razsojal prepire in opravljal daritve. Kadar je pa zadruga preveč narasla, se je del njenih članov ločil od nje in si v bližini postavil nov dom ali novo zadrugo. Tako se je številno zadrug neprestano množilo, nastala je cela vas, katere prebivalstvo je bilo med seboj v sorodstvu. Tako nastalo sorodstvo so imenovali bratstvo. Starejšine vseh zadrug so si volile čelnika. Po njem ali po skupnem pradedu, od katerega so izvajali rod, so se imenovali prebivalci vsega bratstva.

Več bratstev je tvorilo pleme. Ozemlje, na katerem je bivalo pleme, je bila župa, njen poglavar pa župan, ki je bil v boju tudi vojvoda in vrhovni sodnik. Središče župe je bil običajno grad, ki je bil močno utrjen z nasipi in plotovi in je navadno stal na kakem holmu; semkaj se je zateklo prebivalstvo v času sovražnega spopada, tu so se shajali tudi plemenski starešine na posvetovanju.

Države, ki bi družila po več plemen v eni oblasti, Slovenci dolgo niso imeli. Le v času vojne so si izvolili skupnega vojvodo, toda njegova oblast nad plemeni je prenehala takoj, kakor hitro je minila vojna nevarnost. Samo enkrat, za vlade mogočnega

Polje hijacint v enem izmed buenosajreških parkov

Sama (623—658), so stopili Slovenci v veliko državno skupnost. Povod temu so dali Obri, vzhodni sosedje Slovencev.

Obri ali Avari so bivali na sedanjem Ogrskem ob Donavi in Tisi. Bili so sirovi in divji jezdeci kakor nekdanj Huni. Za delo niso marali. Na zimo so hodili k Slovincem, da so jih gostili, na leto so pa Slovence gonili na vojno. Slovenski pešci so morali naprej, da bi omajali sovražnikove najmočnejše, prve vrste, in ko se je to zgodilo, so šele udarili nanje Obri, da bi pobrali plen. Iz te obrske odvisnosti je rešil Slovence Sámó, osnovelec prve velike slovanske države. Njeno središče je bilo na Češkem. Od tu je Sámó razširil svojo oblast proti jugu in severu. Njegovo nadoblast je priznaval tudi Valuk, vojvoda Koroški in hkrati prvi slovanski vojvoda, ki nam je znan po imenu. Radi Samove moči se je obrska oblast tako skrčila, da je obsegala samo še Srednje donavsko nižavje in deželo med dolenjo Dravo in Savo. Toda po Samovi smrti je njegova država razpadla in Slovani so zopet živeli v plemenih, ki so se počasi združevale v majhne državice.

Franjo Neubauer:

Mornar

Ko jasno je pri nas obzorje
in ne divja vihar,
čez širno rad bi morje
svetá željan mornar.

Zakaj bi šel?

Saj naš je svet zazelenel,
brsteče je grmovje
in gozd in vrt prepoln cvetov je
in ptica skrbna znaša
in petje se oglašá.

Zato, ker hrepenim po sreči,
ki tudi vigred je ne dá,
nekje v daljavi je blesteči,
tam onstran morja je doma.

Zato na brod
in brž odtod!

Tu tarejo me bolečine,
ki jih prepolno je srce,
naj grenke potopim spomine,
vode naj čeznje zabesne,
in tam v deželi zdaj neznani
hladila vlijem vroči rani.

Radoslav Rogina
bivši izseljenec v Buenos Airesu

Pozdrav

Ko mogel bi iti na goro visoko,
da videl bi daleč čez morje široko,
do Vas bi pogledal v Buenos Aires kaj
med prijatelje svoje od kdaj.
Bi videl, kako še na tujem živite,
prisluhnil po domu kako hrčinite.
Doma? Doma je danes vse v svetju.
Kdo se bo načudil presladkemu petju?
Maj! Maj! Vse v cerkve se zgrinja.
Kraljice nebes se pobežno spominja.
Njej, Materi naši Vas, bratje, zročim!
Naj vedno Vas spremlja Marija, povesod,
naj vsakoršnih varje pogubnih Vas zmot
obilo natrosi Vam svojih dobrot!

Lipetov bič

PL. KRISTA
HAFNER

(Nadaljevanje)

Počila sta in potem nadaljevala pot. Nosači so ju prehitevali. Lipe jih je spraševal, če so kje videli Blažona. "Ne," so mu odkimali "Blažona nismo videli nikoder". Zadnji, ki je prišel mimo, je povedal da se je Blažon vrnil na Uskovnico in bo jutri nadaljeval nošnjo, češ, da ima za danes dosti. "Ampak, kar jaz Blažona poznam", je dostavil nosač, "ima tega dela za vselej dosti. Tošca ga ne bo videla".

Lipe se je nasmehnil. Dobro mu je delo, da je vzdržal in ni odnehal. Jeza ga je silil, naj bi za danes še on nehal in prihranil ta kos poti ki je najtežji, za jutri, ko bo zopet svež in spočit. Blažona je že itak prehitel. Lipe pa o tem ni maral nič slišati. "Nisem prijatelj nepotrebne hoje", je rekel, "jutri bi moral to pot, ki sem jo danes že prehodil, napraviti še enkrat zastoj. Ne, tega ne!"

Joza se mu je nasmehnil. "Saj pravim, junak si. Prav je, da ne odnehaš, če si se kake stvari lotil. Ampak zdaj se pripravi, zdaj prideva do najhujšega mesta".

Naložila sta žnoga tovore in pogumno stopala dalje. Kmalu sta bila pri nevarnem ovinku. Ozka steza, vsekana v skalo, je vodila nad strmim prepadom. Železna vrv je bila speljana ob skalah v varstvo potnikom. Lipe res ni vedel kaj bi počel. Moral je držati tramove, ki so mu silili preko rame, zdaj preko hrbtna, zdaj preko prsi. zraven pa se je moral loviti še za železno vrv, da ni zdrknil v strašno globino. Ni si upal pogledati navzdol. Zamizal je, se

oprijel vrvi in kar slepo prestavljal noge preko nevarnih mest. Vsako stopinjo je sproti otipal in jo preizkusil, če je varna. E, saj je bil vajen pečin in prepadov, gori pod Bogatinom se je vedno plazil preko njih. Ampak takrat je bil prazen, tu pa ga je tiščalo težke breme in mu jemalo sapo in ostro razsodnost. Celo večnost, se mu je zdelo, že hodi, ko je došel vrh nevarnega mesta. Zdaj pa se je pričela pot navzdol, prav tako ali pa morda še bolj nevarna ko ona v breg. Če je bil preje negiben in trd ko lesen štor je moral biti zdaj gibčen ko mačka in upogibati kolena in vse telo, da se je prilepil ob gladke skale. Znoj mu je silil v oči, da že skoraj ni nič videl, pa si ga ni mogel obrisati, ker ni imel nobene roke proste.

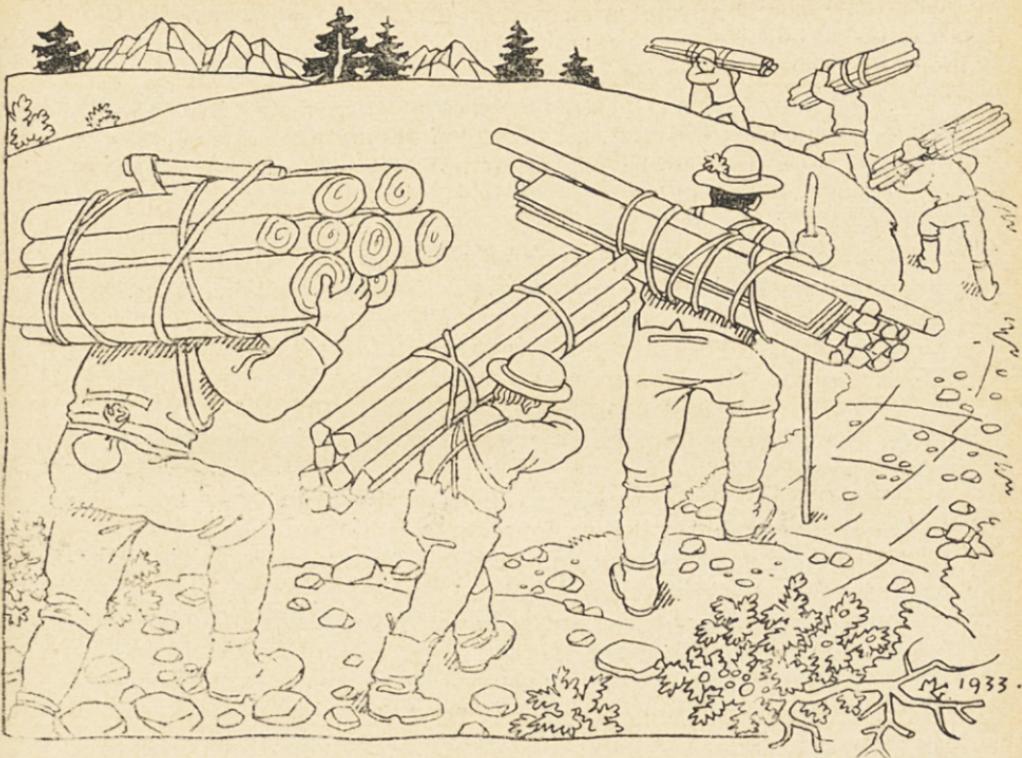
Kakor bi bil prišel iz pekla, tako si je oddahnil, ko je bil mimo strašnega ovinka. Joza ga je bodril in mu rekel: "Veliko vzdržiš, fant, ej, kar ponosen sem nate." Zdaj je bila pot lažja, še strmi breg gori pod Toško planino sta prehodila in sredi popoldneva sta bila že na vrhu.

Lipe se je truden opotekel. Tovor je spustil z rame, da se je zakotalil preko ravni. Kakor je bil dolg in širok se je zleknil v mehko travo in ni se zmenil za nikogar več. Prsa so se mu visoko dvigala in lovil je sapo, ki ga je dušila. Nosači, bila jih je že dolga vrsta, ki so prišli pred njima na planino, so ga obstopili, ga občudovali in zbijali šale. Njemu pa vsega tega ni bilo mar, samo počiti je hotel, počiti. Kar za vedno bi ostal tukaj in se nikoli več ne bi vrnil v dolino.

Pa se je bilo treba vendarle vrniti, zakaj vsaka pot pelje končno vendarle navzdol. Dolgo sta počivala z Jozom, sonce se je že začelo nagibati v zaton in je obsevalo v rdeči zarji sive pečine Tošca, ki se je dvigal ravno nad njima. Lipeta je prevzelo zadovoljstvo. Zavedel se je, kakšno težko delo je bil zmagal in je radosten zavriskal. Glas mu je bil hripav in udušen. Ljudje so se mu smejali, njemu pa ni bilo mar za to. Vesel in zadovoljen se je vračal v dolino.

Rešitelj.

Drugega dne si je Lipe naložil težje breme ko prvi dan. Planšarica Meta ga je ustavljala, naj ne nori, ker takega bremena ne bo zmogel. On pa je le zamahnil z roko in ji prešerno odgovoril: "Rekel sem že, da ne ljubim nepotrebne hoje; zračunal sem, da bi moral po dvakrat na dan na Tošca in nazaj, če bi si nalagal tako malo tramov hkrati ko včera. Svoj delež pa morava še pred sne-

gom spraviti gori. Veš, Meta, dvakrat na dan delati isto pot, se mi res ne ljubi. Raje jo bom napravil enkrat, pa bo takrat več odleglo.

Meta mu je pokimala: "Pametno govoriš. Kakor kak star očanec. Kje si se tega naučil? Saj si še ves mlečen pod nosom."

Lipe se je namrdnil. Ni mu bilo všeč, če mu je kdo oponašal njegovo mladost. Ker mu jo je Meta, ga je dvakrat zbadlo pri sreč. Zakaj Meto je imel zares rad.

Obrnil se je od nje in iskal Blažona. Ni ga bilo. Spraševal je po njem. Repnikov Volbenk mu je povedal, da je Blažon že večeraj omagal pod bremenom in se vrnil v dolino. Svoj del lesa je prepuštil Jernačevemu Janezu. Rekel je, da on dela le, kadar hoče, berači seveda pa vedno morajo.

"Zdaj je kozel tvoj. Brez muje si si ga prislužil. Kdaj pojdeš ponj?" mu je rekel Repnikov.

“Ne vem. Zdaj nimam časa. Les čaka. Sicer pa menim, da Blažon stave ne bo držal.”

“Mora”, so ugovarjali možje okoli. “Vsi smo bili priče.”

“Ne bom silil vanj”, je moško odgovoril Lipe. “Ni mi za kozla, ki ga nisem sam prislužil, da bi mi ga vedno očital. Hotel sem le dognati, kdo več zmore: Ali on, ki zabavlja, ali jaz, ki me zbada in psuje?”

Odslej sta Lipe in Joza tvorila dan za dnem les na Tošca. Garala sta in se gnjavila, toda velika skladovnica lesa se je le polagoma manjšala. Lipe je postal prava tovorna živina. Vsaka ped telesa ga je že bolela. Ramena so mu postala podplat, žulji na njih so se mu bili že dvakrat predrli, se zacelili in se znova odprli. Vsakikrat, kadar je prišel zvečer ves omotičen na Uskovnico, se mu je zdelo, da je to njegova zadnja hoja in bo jutri obležal. Toda z jutrom je prišla nova volja in nova odpornost. Čedalje večja sila je bila v njem.

Pota so se vsled jesenskega dežja zmeščala in drugi nosači so za letos že prenehali z delom. Le onadva sta še vzdržala.

In potem se je nekega dne pripetila tista nesreča, ki je mahoma ustavila tudi njuno delo.

S tovoroma sta pravkar dospela na Toško planino, ko se je pripodila izza vrhov težka megla, tako gosta, da sta komaj za ped videla pred seboj. Kmalu zatem je pričelo v gostih kosmih snežiti. Napotila sta se navzdol, pa jima je sneg sproti zabrisoval pot. Joza je zmajal z glavo in dejal: “Nocoj ne prideva do Uskovnice, preveč mede. V snegu bi obtičala. Tu v bližini je spodnja Toška planina, tja morava. Za silo bova že našla prenočišče v eni izmed pastirskih koč.”

Počasi sta tavała dalje skozi metež in temo. Slednjič sta vendarle našla koč. Bile so zaprte. S silo sta odprla vrata prve med njimi. Pod streho sta našla polno seno. Brez večerje sta se zarila v mehko seno. Ko bi trenil je Lipe zaspal.

Ko se je zbudil, je bil že velik dan. Prijetno toplo mu je bilo. Kar ves dan bi takole ležal, da bi se vsaj enkrat pošteno spočil, da vsaj enkrat ne bi bilo treba gledati kupa desk ob poti, ki ga je bičal in gonil na deo.

Znova je zatisnil oči. Lahna dremavica ga je prevzela. Napol buden je sanjal in zdelo se mu je, da je že na Kredarici in je njegovo delo že končano. Pisani “metulji” so frfotali na mizi pred njim in profesor s kačami ga je trepljal po ožuljeni rami. Danes ga ni več skelela.

Potem je v drugo odprl oči. Kraj njega je ležal stari Joza in in profesor s kačami ga je trepljal po ožuljeni rami. Danes ga ni še vedno spal.

Prazen želodec ga je prisilil, da se je zgenil in zapustil gorko ležišče. Stresel je seno s sebe in zlezal po lestvi navzdol k ognjišču. Iskal je, kje bi našel kak prigrizek, pa nikoder ni bilo ničesar. Rad bi bil zakuril, toda drv ni bilo nikoder. Vendar bo treba tudi danes v dolino, lakota in mraz ju bosta k temu prisilila.

Ali bi poklicel Joza? Pomislil je za hip, pa zmajal z glavo. Naj spi. Star je in silni napor zadnjega meseca mu je izčrpal moči. Sam mora najti pot in rešitev iz zagate.

Obul si je škornje in si oprtal vrv, s katero je vezal tramove, preko rame. Sam ni vedel, počemu je vzel vrv s seboj. Ko je pozneje razmišljal o tem, se mu je zdelo, da ga je nevidna sila prignala, da si jo je ovil okoli rame. Ali pa je to storil iz navade, ker že dolge tedne ni šel brez nje izpod strehe.

Sledil je neznančevim stopinjam, ki so se vzpenjale preko vsega pobočja strmega Tošca tja proti Studorskemu prevalu. Pot je bila utrudljiva in Lipetu je postalo vroče. Kaj bo rekel Joza, ko se zbudi, in ga ne bo našel? Toda zdaj je bil že tako daleč od koč, da se ni maral vrniti. Hotel je dognati, kdo je neznanec, ki hodi pred njim. Pogumno je stopal dalje po sledovih, ura je minila, morda še več, preden je prigazil vrh sedla. Od tu je imel prost razgled po dolinici pred seboj. Začuden je obstal. Tam ob spodnjem koncu dolinice pri jezercih je stal mož in grebel s težko palico po snegu. Že je razmetal sneg in zemljo tam naokrog. Lipe ga je gledal, ko se je težko sklanjal in kopal. Kaj išče neznanec v tem času in tem vremenu tu gori? Naj mu li gre pomagat?

Ravno je razmišljal o tem, ko je mož spodaj veselo vzkliknil. Lipe ga je jasno slišal. Zdaj je moža spoznal. Moj Bog, saj to je bil vendar Urhov glas! Kaj le išče v tem času tod v gorah? Takrat se je Urh dvignil, nekaj se mu je zableščalo v roki. Puška. Zdaj je bilo Lipetu mahoma vse jasno. Urh ni držal obljube. Znova je podlegel strasti. Na lov gre.

Urh si je obesil puško preko rame in se začel dvigati po zasneženem pobočju Malega Draškega vrha.

Lipeta je mrzlo spreletelo. Kaj če Urhu spodleti na gladki poti na strmem pobočju? "V smrt rine", si je govoril, "kakor tele je, ki ne misli za ped daleč."

(Nadaljevanje)

Franc Dalibor
Buenos Aires

Argentinski Filmi

XVIII. FILM

ISKALCI ZLATA

V Punta Arenas, danes Magallanes, mesto kakih 30.000 duš, izmed njih dobra tretjina Dalmatincev (2) so mi Dalmatinci pripovedovali naslednjo dogodivščino: srečolovci, ki so prihajali iskat zlata na njegovo ozemlje, so se številčno tako množili, da jim Popper končno ni bil več kos. Da jih prestraši in se jih vsaj kolikor toliko ubrani, je moral seči po zvijači. Pri enem svojih potovanj v Buenos Aires, si je spričo svojih zvez nabavil starih vojaških in policijskih uniform ter starih, neuporabnih pušk. Ko je doznal, da dela kakšna skupina pritepenecv na ozemlju ki si ga je lastil, je šel ter nabasal uniforme s cunjami ter jih po noči razstavil po gričevju in pobočju v bližini kjer so "delovali" pritepeneci; pred ta stražila pa je postavil svoje do zob oborožene privržence ter tako strahoval nepoklicane iskance zlata. Skliceval se je na svoj absolutni privilegij iskanja zlata, na svojo oboroženo silo ter na ono namišljeno vojaško silo, ki je stala v ozadju. Seveda jim je bilo odvzeto zlato do zadnjega zrna ter jim je bila s smrtnimi grožnjami zabičana takojšna zapustitev ozemlja. Ker pa je Popper pri teh ekskurzijah večkrat prekoračil tudi chilenski teritorij, se je chilensko prebivalstvo tako razburilo; da je priredilo dne 9. avgusta 1888 protestno skupščino v Punta Arenas, katere se je udeležilo tudi znatno število puntaarenskih Hrvatov. Skupščina sicer ni

(2) Ognjeno zemljo in Punta Arenas oziroma Magallanes je v našem listu št. 63 in 66, na straneh 149—151 in 334—336, lepo popisal naš rojak in sodelavec gospod Vladimir Zmet, ki je kot dijak preživel več let v Punta Arenas — Magallanes.

dosti zalegla (ker je chilensko glavno mesto Santiago približno ravno tako daleč od Punta Arenas kot Buenos Aires od Ognjene zemlje), ali Poppru je kmalu nato ipak odklenkalo.

Zlato po teh krajih Južne Amerike je takoimenovano naplavljeno ali prano zlato. Naplavljeno zlato, ker so ga tekom stoletij hudourniki naplavili iz argentinskih gora na obrežje, prano pa zato, ker ga iskaleci iščejo v pesku, ki ga morajo prati, če hočejo do zlata priti. So to navadno drobna zlata zrnca, ki jih je dobiti kajpada še danes. Privi raziskovalci pa so našli včasih tudi po četrtni pol kile težke zlate kepe.

Nas posebno zanimajo pryi iskaleci zlata na otokih Nueva in Dennox, ki so bili sami Dalmatinci in jim je načeloval neki Cvitanovič. V enem samem mesecu leta 1888 je nakopala Cvitanovičeva družba — imel je trinajst tovarišev — 118 kg čistega zlata! Iz ene same okrog dvajset metrov globoke jame so dvignili 17 kg dragocene kovine.

Toda mesto blagoslova je tudi to zlato prineslo "srečni družbi" nedopovedljivo nesrečo:

Nekega dne jim je iz Punta Arenas pripeljala jadrnica celo skladovnico najboljših pijač in jedač. Ob 118 kilogramih čistega zlata jim res ni bilo treba stradati ali biti žejnim. Toda — obojega so se naužili preveč. Ko je prišla na vrsto najtežja zadeva, razdelitev nabranega bogastva, so se iskaleci in rojaki sprli in stepli. V poboju sta ostala mrtva Cvitanovič in še en njegov drug, med tem ko so se ostali razpršili kamor je kdo vedel in znal. Vsled ogromnih razdalj in za naše domače razmere nepojmljivo majhne obljudenosti teh krajev, so prišle čilenske oblasti šele čez mnogo tednov na sled tem žalostnim dogodkom. Dvoje trohnečih trupel naših ljudi, to je bilo vse, kar so mogli čilenski oblastniki najti in ugotoviti. Za ubežniki ni bilo nikjer nobenega sledu.

"Auri sacra fames — prokleti pohlep po zlatu!" so pravilno tožili stari Rimljani.

Če bi smel še jaz povedati svoje skromno mnenje h razpravam na čelu Duhovnega življenja, ki odgovarjajo na gotovo važno vprašanje zakaj da je danes na svetu tako hudo, bi dejal, da ni po mojih dolgoletnih izkušnjah današnji način reševanja socialnega vprašanja v svojem bistvu nič drugačen, kakor je bil prepri naših pijanih rojakov na otoku Dennox blizu Južnega ledenega morja in da se najbrže tudi ne bo veliko drugače končal. S to malo razliko, da je bil zgoraj omenjeni dogodek žaloigra, tragedija v malem, med tem ko se pripravlja danes podobna, le še vse strašnejša žalo-

Gosd v okolici skupine jezer Nahuel Huapi (provinca Neuquen), ki jih smatrajo za najdragocenejši biser argentinske zemlje.

igra, tragedija v velikem. Nobenega dvoma ni, da je neduhovno, materialistično, ali če hočete bolj po domače povedano kapitalistično ali komunistično reševanje socijalnega vprašanja napačno in pelje v gotovo skupno nesrečo. Nasproti brutalni sili in moči pesti bi morala sloneti človeška družba na temeljih pameti, resnice, pravice in dobrote. Kapitalizem in marksizem, ki te štiri temelje zame-

tata, sta slaba reševaveca socijalnega vprašanja in nam moreta prinesiti v glavnem samo nesrečo!

Toda, že spet sem se preveč oddaljil od Ognjene zemlje in od njenih iskaleev zlata, kapitalista Poppra in njegovih delavcev.

Popper je bil kapitalist najhujšega kalibra, skoraj bi rekel poosebljen kapitalizem, ki se ni ustrašil nobenega sredstva za doseg svojih sebičnih namenov. Samo po sebi umevno je plačeval delavce samo kolikor jih je moral. O onih obljubljenih 33% vrednosti nabranega čistega zlata ni bilo niti govora. Obljubiti in dati, to je preveč. Bodisi kapitalističen, bodisi marksističen materijalist samo takrat izpolnita dano obljubo, če jima je izpolnitev v škodo in če sta dosledna, kadar jo morata. Popprovi delavci so bili veskocz prevarani. Komaj nekaj kosti so prejeli iz bogato obložene gospodarjeve mize.

Buenosajreški meščani ali celo moji čitatelji kje v slovenski domovini si življenja iskaleev zlata po Ognjeni zemlji enostavno ne morejo predstavljati. Mislimo si antarktično pokrajino, kjer zima neomejeno vladá polnih šest mesecev, kjer traja pozimi noč polnih šestnajst ur in poleti ravno toliko dan. Sneg dosega po teh krajih en meter višine. Toplomer gre na 20° pod ničlo. Poledeneli sneg je trd ko jeklo. Krampi se iskrijo, ko ga sekajo. Toda pohlep po zlatu je silnejši kakor sovražno podnebje. Poleg tega stoji poleg delavcev Popper in navdušuje, pa tudi grozi s samokresom, če treba. Po Ognjeni zemlji ni mest, ne vasi, ne gostiln, ne trgovin, ne hiš. Kar rabijo delavci za življenje, jim daje Popper, ki je ustanovil za to potrebne kantine. Tam si lahko kupijo "zlatarji" skoraj bi rekel česarkoli želijo. Ampak vse je trikrat dražje, kakor bi smelo biti po pravici. Popper dobre ve, da njegovi ljudje morajo živeti, bilo ceno bilo drago, in da morajo kupovati v njegovih kantinah, saj drugih ni na razpolago. Poleg tega plačuje Popper svoje ljudi v nekakih znamkah, ne v pravem državnem denarju, v znamkah, ki nikjer drugje ničesar ne veljajo, kakor samo v njegovih kantinah.

Da so začeli delavci uhajati iz tega pozabljenega kota sveta, je jasno. Lahko seveda tudi to ni bilo. Posebno ne pozimi. "Marke", ki so jih prejemale za storjeno delo, niso veljale izven Popprovih kantin ničesar. Begun je moral torej pustiti vsak up, da bo njegovo delo kdaj plačano, če je zapustil Ognjeno zemljo. Popper jim je nasprotno zagotavljal, da bo tistim, ki bodo vstrajali do konca njihove marke bogato zamenjal. Kljub temu je bilo begunov

vedno več. Popprovi graničarji so marsikateremu upihnilo luč življenja. Zato so iskali begunci predvsem čilenske meje, kjer so bili nekoliko bolj varni pred Popprovimi zasledovavci. Popper sam pa se je neprestano vozil v Buenos Aires iskat novih delavcev in se hvalil, kako sijajno da gre njegovo podjetje.

Na vzhodni obali argentinskega dela Ognjene zemlje se nahaja naselje El Páramo kjer štrle še danes proti nebu razvaline palače, ki si jo je bil postavil Popper. Palača je bila opremljena prav krezovsko razkošno. Popper se je smatral za kneza, za samodržca Ognjene zemlje. V bližini palače je zgradil topilnice zlata in kovalnice. Začel je kovati lasten zlat denar. Manjkala je samo njegova podoba na zlatnikih, pa bi bil popoln knez. Zlatniki so bili težki po 1 gr, 2 gr ter 5 gramov njih cena se je ravnala po ceni čistega zlata v funtih. Takrat je bil vreden kilogram zlata 145 angleških funtov. Zlatniki so bili tehnično tako dovršeni, da bi jih kovačnica angleške ali francoske državne banke ne bila mogla skovati boljših. Na eni strani je bil upodobljen Indijanec iz Ognjene zemlje, na drugi strani "guanaco", to je žival, ki je je južna Patagonija polna. Napis zlatnikom je bil: Tierra del Fuego. Ognjena zemlja. Ti zlatniki so krožili tiste čase precej gosto po južni Patagoniji. Ko sem bil v Punta Arenas, so bila okna tamošnjih menjalnic polna teh zlatnikov. Kupil sem si en 5 gramski komad — stal me je okrog 12 pesov — ter ga prinesel za spomin v Buenos Aires. Ko pa sem ga pokazal nekemu znancu, me je na vso moč prosil, da mu ga prodam ter mi ga je dvakrat preplačal.

Po kratkih letih temeljitega roparskega izrabljanja, najdišča v Bahia San Sebastian ter na otokih Beagle niso več krila upravnih stroškov. Popper je stalno na lovu za novimi ležišči. In res: še enkrat se mu utrne zlata zvezda. V zalivu Slogget in na otokih zvanih "Islas del Estado" odkrije nova bogata ležišča.

Ali leta 1890 so bila tudi ta ležišča tako izmozgana, da niso dala več prida dobička. Imenovanega leta izbruhne poleg tega v Buenos Airesu revolucija, ki pomete z vlado in Popprovimi zvezami. Revoluciji sledi strašna gospodarska kriza in Popprove slave je mahoma konec. Zapusti svojo prelesto palačo, topilnico in upravna poslopja v El Páramo ter se za stalno naseli v Buenos Airesu, bratu pa prepusti vse svoje imetje v El Páramo.

Ali v Buenos Airesu doživi bridko razočaranje: mogočnjaki, ki so se prej z njim pajdašili, so obubožali vsled finančnega poloma, ki se je izcimil iz revolucije, pa tudi sicer o njem ničesar več slišati niso hoteli.

VI LAHKO ŽIVITE BREZ SKRBI
ČE SE OBRAČATE ZA VSE VAŠE BANČNE OPERACIJE NA

Banco Holandés

SLOVENSKI ODDELEK

Centrala: Bmé. MITRE 234, Podružnica: CORRIENTES 1900

ZAKAJ?

ZATO KER, potom BANCO HOLANDES lahko nakažete Vaši družini denar VARN0, HITRO in z NAJMANJSIMI STROŠKI.

ZATO KER, BANCO HOLANDES plača za Vaše hranilne vloge NAJBOLJŠE OBRESTI.

ZATO KER, pri BANCO HOLANDES lahko kupite prevozne karte za najboljše in najhitrejše parnike, po najnižjih cenah.

VAŠ DRUGI DOM: BANCO HOLANDES

Pridite osebno ali pa nam pišite — da se boste prepričali.
Uradjemo od 8.30 do 19. ure. Ob sobotah do 12.30.

Priporočamo Vam vzgojne
zavode mariborskih šolskih
sester

SAN LORENZO FCCA, Sta. Fe
ROSARIO, Calle Córdoba 1646

SAN ANTONIO DE PADUA
Oeste

in zavod zagrebških usmiljenk
Dock Sud, Calle M. Estevez 1200

Za natančnejše pogoje
se obrnite na omenjene zavode
bodisi ustno bodisi pismeno.

Kadar se selite, nam ne pozabite pravočasno javiti svojega starega in novega naslova. Najboljše pismeno. Ravno tako nam čimprej javite vsak nered v dostavljanju lista, da posređujemo na glavni pošti.

— ZAVOD — SV. CIRILA IN METODA

sprejema dečke v popolno varstvo

Obrnite se pismeno ali osebno na:

ASILO LIPA, VILLA MADERO
C.G.B.A. (Bs. Aires)

Dr. JUAN ANGEL

MARTINOLICH

odvetnik

MONTEVIDEO 481

U. T. 35 Libertad 5323

Lišckovo potovanje

Napisal Konstancij C. Vigil

Avtoriziran prevod iz kasteljšanščine.

J vam je bil slaven gospod naš Lišček! Najbolj slaven med vsemi črički daleč na okrog. Slaven vsled svojega izredno lepega glasu, slaven vsled svoje fine uljudnosti, slaven vsled svojih krepkih breev, slaven vsled svoje hišice s tremi vhodi, med tem ko imajo vse druge muren-ske kočice navadno samo po dvojne vrat.

Poleg tega je Lišček vedno vedel kje da se je mogoče napiti najhladnejše vode, kar je izredno važno za murenski rod, zakaj črički ali murni morajo hoditi pogosto pit in če jim zmanjka vode, hitro poginejo.

Najbolj na glas pa je prišel Lišček zaradi svojega potovanja v Murnovo deželo. Bil je edini Čriček daleč na okrog, ki je obiskal kdaj te daljne kraje.

To Liščkovo potovanje gotovo zasluži, da gre po vsem svetu glas o njem.

Šel pa je čriček Lišček na pot povsem slučajno. Počasi je stopal po bregu velike reke, da bi vrh roba veselo začvrčal, ker je živel tam okrog cela vrsta murnov, navdušenih prijateljev godbe in članov glasbene matice imenovane Žvižg in vrisk.

Ravno je koralal čez velik in debel lipov list. Kar potegne krepak veter in odnese list z Liščekom vred v sredo lene vode. Katerikoli drugi čriček bi bil v takih razmerah gotovo utonil. Lišček pa se je znal hitro in dobro oprijeti, da ni omahnil in je plaval na listu kot v lepem čolničku.

Ko sta tako že dolgo plavala in plavala, list po vodi, murnček pa na njem, jih zanese tok počasi v kot pod velikim kamnom, kjer je bila izkopala voda miren in obširen tolmun. Lišček skoči na suho ter se ogleda okrog sebe. Bil je v čisto neznanem kraju. Brž se skrije v gosti travi, dokler se ne bi stemnilo.

Ko je napačila črna noč in ni bilo nobene nevarnosti več, se poda Lišček na pot, da bi našel kakšnega črička-rojaka, ki bi mu mogel povedati, kje da je. Prišedši zopet do vode, najde prepe-relo steblo, debelo kot hlod, ki je držalo kot most na drugo stran.

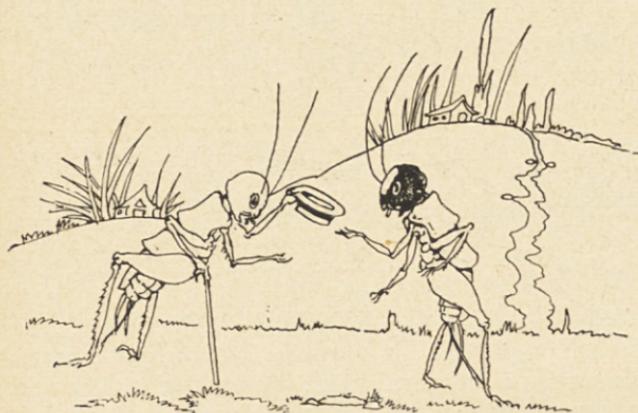
Ko pride čez most zopet na suho, zasliši rojaško čvrčanje in zagleda več murnov, ki so mu prihajali naproti. Prav prijetno presenečen jih uljudno pozdravi in vpraša, kje da se nahaja.

Rojaki, ki so ga prišli pogledat in pozdravit, mu pojasnijo :

“V Murnovo deželo te je zaneslo, v pradomovino vseh čričkov, od koder so se naši slavni predniki že davno pred preseljevanjem narodov razlezli in razskakali po celem širnem svetu.”

Čim dalje so prišli v notranjost Murnove dežele (šlo je za majhen, skrit pozabljen in izgubljen otoček), tem boljše se je moral čuditi naš Lišček.

Med tem se je zdanilo. Povsod vse polno murnov. Začuden vpraša, kako da si upajo kar pri belem dnevu tako mirno hoditi naokrog. Otočani mu odvrnejo: “O, tukaj lahko mirno pohajkuješ katerokoli uro po dnevu ali ponoči, ker

tu ni požrešnih ptic, niti nenasitnih žab, niti krvoločnih pajkov, niti kakoršnegakoli drugega sovražnika.”

Poleg murnov je živel na Otoku sila veliko hroščev-govnačev, ki so jih murni že v starih časih ukrotili in naučili, da so se upregli pred lepe suhe liste in jih vozili kot gosposke kočije. Mogel si tudi videti, kako so mnogi črički ponosno in udobno sedeli na oklepljenih hrbtih mogočnih rjavih hroščev in se vozili na njih kakor v avtomobilih.

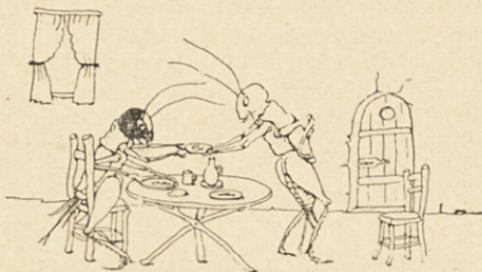
V kratkem času se je nabralo okrog Liščka vse črno samih čričkov, ki so nedopovedljivo radovedno zijali vanj. Prvič, ker ga niso poznali, drugič zaradi velike bele lise, ki mu je blestela sredi čela, nad očmi, ki so bile kot dve veliki zaplati iz najfinejšega rjavega usnja.

“Ravno pravi čas te je usoda zanesla med nas”, pripomni eden izmed čričkov. “jutri bomo praznovali namreč pri nas veliko slavnost. Najstarejši Muren na Otoku moža svojo hčer, pa je čakal

glasovitega godeca, ki ga pa še vedno ni. Če torej hočeš in znaš kaj gosti, povabi se na nevestin dom, in videl boš, da ti ne bo žal!"

Liščku se ta nasvet ni zdel napačen. Pa se napoti in se povabi na nevestin dom. Stari hišni gospodar ga sprejme tako prisrčno, da bi ga boljše ne bil mogel.

Takoj je naročil dekli, naj prinese vseh najboljših pri-grizkov. Našemu potniku je že krulilo po trebuhu in kar črno se mu je delalo pred očmi, zato se ni dal prositi, marveč je jedel in se sitil, da je pokal od sladkega zadovoljstva.

"Gotovo so ti že povedali", mu reče nato gospodar, "da jutri možim hčer. Povabljen si na svadbo. Pa tudi bi rad vedel, če znaš kaj prida gosti. Pričakoval sem imenitnega godeca, pa ga ni, ne vem zakaj."

Lišček se odreže:

"Že dobro! Če vam bo moja godba všeč, zakaj pa ne".
In takoj zavrči prekrasno pesem.

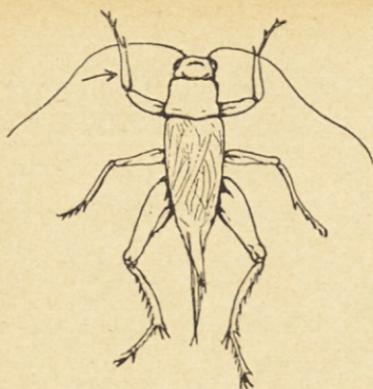
Vsi prisotni so bili očarani, in soglasna je bila njihova sodba:

"Na Otoku noben murn ne zna cvrčati, da bi šlo tako skozi ušesa, kakor gre pesem našega Liščka.

Med tem se je zmračilo. Lišček naenkrat zagleda na vse strani polno lučie. "Kaj pa je to?" vpraša začuden. Pa mu povedo: "Ker pri nas za čričke ni nikake nevarnosti, hiš ne delamo pod zemljo, temveč vrh zemlje, za razsvetljava imamo pa kresnice."

Treba je priznati: pogled na tako razsvetljava hišie je bil nekaj izredno krasnega.

Nato povabijo Liščka voditelji Murenske dežele na sprehod po lepem glavnem trgu sredi Otoka. Tam so se shajali najboljši godeci, združeni v imeniten orkester. Eni so godli, drugi se sprehajali in poslušali, večinoma pa so stali in držali eno nožico v zraku,

da bi boljše slišali. Znana stvar je namreč, da murni nimajo ušes na glavi, temveč na sprednjih nožicah, ravno v komolecu (natančno tam kot to kaže puščica na naši sliki (1).

Murni so torej prestavljali sprednje nožice sem ter tje, dokler niso popolnoma dobro slišali, ravno tako kakor naglušni ljudje obračajo roko sem in tje za uhljem, dokler dobro ne ujamejo glasu.

Nenadoma je na trgu kar zamrgolelo mladine, ravnokar rojenih čričkov, čisto takšnih kot odrasli, samo da so bili blede barve in brez perutničk in so si začeli preganjati

dolgi čas po gugalnicah, in po lepih drsalnicah, po katerih so navdušeno trgali hlačke.

Po koncertu na trgu, je šlo mnogo murnov — tudi Lišček med njimi — na breg pit. Potem pa domov spat.

Lišček je prenočeval te noči pri najstarejšem murnu, kjer so pridno pripravljali vse potrebno za veselo svadbo prihodnjega dne.

**
**

Drugega jutra že prav zgodaj, so zagodli črički po celem Otoku budnice v čast imenitnega dogodka, ki se je naglo bližal. Potem so imeli pod staroslavnim brinovim grmom tako imenitno poje-

(1) Zanimivo je, da je solvenski izseljenec, vseučiliški profesor dr. Janez Regen, ki še živi — samo svojim murnom — v Klosterneuburgu poleg Dunaja, prvi odkril, kako da čriček poje in sliši. Regnovo (Rzenovo) življenje je v lanski Mladiki lepo popisal slavni slovenski pisatelj in naš odlični sodelavec gospod F. S. Finžgar.

Opomba uredništva.

dino, da so kar pokali veselja. Po pojedini je stari murn vzel hčerko pod pazduho, jo dal ženinu ter pogladil oba s tipalnicami po glavi. Nato sta novoporočenca, roko v roki, obšla vse povabljenice, s čimer je bil poročni obred končan.

Po poroki so se napotili vsi pričujoči na trg, kjer so bile napovedane slavnostne predstave in prireditve.

Na prvem mestu je bil koncert. Godeci otočani sploh niso hoteli gosti. Soglasno so zahtevali, naj gode Lišček. In tako je tudi bilo. Godel je pa Lišček tudi, kot še nikoli v življenju: narodno himno Murnove dežele in še marsikaj drugega. Tako je donelo, odzvanjalo in šlo skozi ušesa, da so izkušeni poslušalci kar poskakovali. Ko je končal, ni bilo žive duše, ki bi se bila upala še kakšno poizkusiti. Ves svet je bil isiega mnenja, da na vsem svetu ni boljšega godea, kakor je Lišček.

Druga točka slavnostnega sporeda je bil brzotek na dva metra daljave. 14 tekačev je stalo v vrsti, ko so začeli, med njimi Lišček, ki je z lahkoto pustil vseh ostalih 13 daleč za seboj.

Na tretjem mestu je bila brealna tekma. Več murnov je privalilo okrogel kamenček v jamico. Nato so prihajali tekmeči. Najmočnejši murni z Otoka. Postavili so se s hrbtom proti krogeljici ter drug za drugim krepko breali z zadnjo nožico, a zmagovalec je imel biti tisti, ki bi brenil krogeljico najbolj daleč. Večina atletov je brenila kamenček na eno ali dve dolžini murnske postave. Eden jo je brenil za tri dolžine daleč. Zadnji je bil na vrsti Lišček. Mirno kot treba se postavi s hrbtom obrnjen proti kamenčku, na-

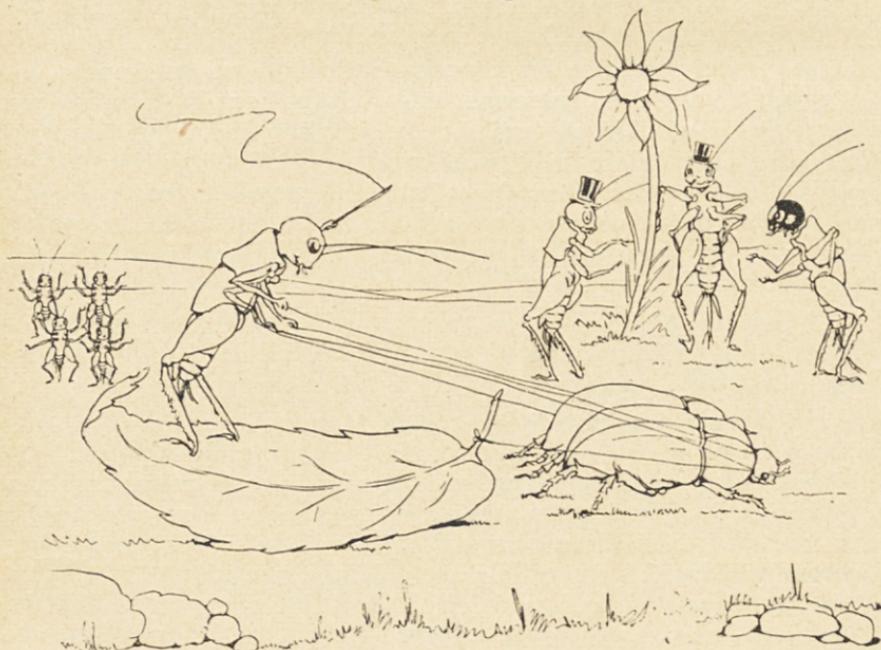

stavi desno kračico ter brene s tako močjo, da je kamenček odletel ter se valil in valil, dokler se ni ustavil šele ko je bil za sedem murnov daleč. Ves svet je ostal široko odprtih ust, dokler niso do neba zagrmeli nešteti vzkliki in ploskanje.

Navdušenje je bilo velikansko. Liščka vzdignejo na rame ter ga sredi nepopisnega navdušenja zbranega občinstva nosijo po trgu sem in tja.

“Živel Lišček”, so se drli črički vsi potni navdušenja.

Vozne tekme s hrošči-govnači, vpreženimi v bukovo listje, se

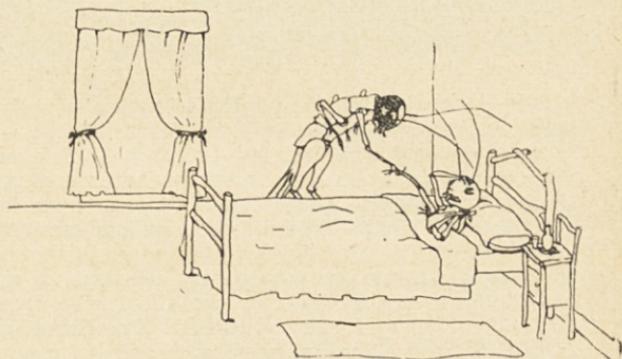

je udeležilo prelepo število murnov. Lišček se je ni vdeležil. Prav lepa in zanimiva tekma. Dobila jo je gospodična Cvrčica, ki je vozila z dvema hroščema vpreženima v par in ki sta tekla kot blisk.

Zadnja točka na vzporedu je bila tekma za zidanje čričarske hiše. Tekmovalo je 8 murnov zidarjev, a Lišček je bil za sodnika, ki je odločal, kdo da je najboljši zidar.

Slavnost je končala z imenitno pojedino, ki je trajala ne vem koliko ur.

Ko je drugega jutra naš Lišček vstal in videl, da imajo na Otoku mnogo bolnikov, je šel in dokazal, da je tudi kot usmiljeni samaritan na čast mu imenu. Ni bi svojemu dobrolo murna ki bi bil znal boljše zdraviti zlomljene tipalnice ali zmečkane kračice. Tako je napravil Lišček svojim rojakom-gostiteljem premnogo dobrega.

Vsi murni iz celega Otoka ga začno spraševati, kdaj da si začne graditi hišico. Lišček ni vedel kaj naj bi odgovoril. V tej stari domovini svojih prednikov, kjer se je živelo tako imenitno, kjer ni bilo nikakšnih nevarnosti, es je počutil kot ščurek v loju, tako da res ni vedel, kaj bi naredil. Mislil je in mislil, pa ni mogel se odločiti, kar je bila njegova edina neprijetnost.

Naša prihodnja številka bo posvečena drugemu jugoslovanskemu narodnemu evharističnemu kongresu v Ljubljani in be izšla v četrtek dne 27 junija. Naša naslednja številka pa bo posvečena strahoviti bolezni raka in bo sedeloval v njej med drugimi tudi glasoviti doktor Roffo; brez dvoma prvi današnji raziskovavec in poznavavec te strahotne bolezni in ravnatelj klinike za obeljenje raka v Villa Devoto, Buenos Aires, največje in najboljše opremljene na vsem svetu. Gospod dr. Roffo nam je stavil na razpolago cele vrste prezanimivih slik in diagramov, ki homo seveda vse priobčili. Na obe številki naše cenjene čitatelje že danes opozarjamo.

Uredništvo in uprava.

I Z S E L J E N S K I V E S T N I K

R A F A E L

glasilo ljubljanske družbe sv. Rafaela za varstvo izseljencev izhaja mesečno in stane v Jugoslaviji celoletno Din 12 — za inozemstvo pa zaradi večje poštnine Din 20.— ali \$ 2.—. Prinaša kratke vesti iz izseljenskega življenja vseh dežel po katerih so se naši ljudje razšli. Upoštevanja vredni članki razpravljajo o vsem kar bi morali slovenski izseljenci vedeti ali kar jih mora zanimati. Novi list je posebno veliko pridobil z združitvijo s beh dosedanjih listov Izseljenski vestnik in Rafael. Urejuje ga mnogoletni, izkušeni in zaslužni bivši izseljenec P. Kazimir Zakrajšek, predsednik družbe sv. Rafaela, kar je najboljše jamstvo za njegovo vrednost. Naročite si ga pri upravi v Ljubljani, Tyrševa ulica Jugoslavija.

Slovenski Tednik

prinaša mnoge dnevne novice iz naše nove in stare domovine, kakor tudi najvažnejše svetovne vesti, in razne socialne in druge članke. List izhaja že šesto leto in ga izdaja slovenska prosvetna organizacija, urejuje pa Ivan Kacin.

Letno stane \$ 5.— m|n. Za inozemstvo \$ 6.— m|n. Naš naslov je:

Uprava Slovenskega tednika
Añasco 2322.
Buenos Aires, Rep. Argentina.

SVETUJEMO VAM, DA VSE ŠTEVILKE DUHOVNEGA ŽIVLJENJA SKRBNNO HRANITE, KER IMAJO STALNO VREDNOST IN JIH BOSTE NAJBRŽE ŠE ČEZ DOLGA LETA RADI PRELISTAVALI, ČE JIH BOSTE IMELI

APOSTOLSKA DELA

(Nadaljevanje)

Iz Mileta je ljudi poslal v Efez, poklical cerkvene starešine. Ko so k njemu prišli, jim je rekel: "Veste, kako sem ves čas, od prvega dne, ko sem prišel v Azijo, živel med vami in služil Gospodu z vso ponižnostjo, v solzah in poskušnjah, ki so me zadele zaradi judovskega zalezovanja; kako nisem opustil nič koristnega, da bi vam ne bil oznanjal in vas učil javno in po hišah, dokazujoč Judom in poganom potrebnost spreobrnjenja k Bogu in vere v Gospoda našega Jezusa Kristusa. In glejte, vezan v duhu (183) grem zdaj v Jeruzalem, ne vedoč, kaj se mi bo tam zgodilo; le da mi Sveti Duh po vseh mestih pričuje (184) in pravi, da me čakajo vezi in bridkosti. Toda mislim, da življenje zame nima nobene druge vrednosti, samo da dokončam svoj tek in dovršim službo, ki sem jo prejel od Gospoda Jezusa, da spričam blagovest o milosti božji. In zdaj, glejte vem, da ne boste več videli mojega obličja (185) vi vsi, med katerimi sem hodil in oznanjal božje kraljestvo. Zato vam današnji dan pričujem, da sem nedolžen nad pogubo kogarkoli. (186) Zakaj nisem se ognil, da bi vam ne bil oznanil vse volje božje. Pazite nase in na vso čredo, v kateri vas je Sveti Duh po-

(183) Prisiljen po notranjem glasu, ki to velevala.

(184) Namreč po vernikih, ki so imeli dar prerokovanja.

(185) Vezi in stiske so Pavla zadele, njegova slutnja, da je zadnjikrat pri njih, pa se ni uresničila: ob koncu življenja ga je apostolska gorečnost privedla še enkrat v te kraje.

(186) Debessedno "nad krvjo kogarkoli". — Prerok Ezekiel pravi, da bo Bog od zanikarnega pastirja zahteval kri pogubljenih grešnikov (3, 18).

V četrtek dne 20. junija, na praznik presvetega Rešnjega Telesa bo na Plaza de Mayo svečana procesija z Najsvetejšim. Zbirališče za Slovence: cerkev Svetega Roka, Alsina y Defensa. Prosime številne udeležbe.

stavil za škofe, (187) da vodite Cerkev božjo, ki jo je pridobil z lastno krvjo. Vem, da bodo po mojem odhodu prišli k vam grabežljivi volkovi, ki ne bodo prizanašali čredi. In izmed vas semih bodo vstali možje, ki bodo krive nauke oznanjali, da bi potegnili učence za seboj. Zato bodite čuječi in pomnite, da tri leta nisem nehal noč in dan s solzami opominjati vsakega izmed vas. In zdaj vas prepuščam Bogu in nauku njegove milosti, (188) kateri vas more dvigniti in vam dati delež med vsemi svetimi. Srebra ali zlata ali obleke drugih nisem poželel. Sami veste, da so te roke prislužile, kar je bilo potrebno meni in mojim tovarišem. V vsem sem vam pokazal, da se je treba tako truditi in skrbeti za slabotne in se spominjati besed Gospoda Jezusa, ki je sam rekel: "Boljše je dajati kakor jemati." (189)

Ko je to izgovoril, je pokleknil in molil z njimi vsemi. Nastal je velik jok med vsemi in oklenili so se Pavla okrog vratu in ga poljubljali, najbolj žalostni zaradi besede, ki jo je bil rekel, da ne bodo več videli njegovega obličja. In spremili so ga na ladjo.

Ko smo se odtrgali od njih in se odpeljali, smo prišli naravnost na Kos, naslednjega dne pa na Rod in odondod v Pataro. In ko smo dobili ladjo, ki je plula v Fenicijo, smo nanjo stopili in se odpeljali. Zagledali smo Ciper, ga pustili na levi in se peljali v Sirijo; prišli smo v Tir, kajti tam je ladja morala blago izkladati. Poiskali smo učence in smo tam ostali sedem dni. Ti so po Duhu svarili (190) Pavla, naj ne hodi v Jeruzalem. Ko so nam dnevi potekli, smo se odpravili in šli. Spremili so nas vsi z ženami in otroki

(187) Cerkovne predstojnike, ki se v v. 17 imenujejo starešine, nazivlje sv. Pavel škofe. Ime škof na tem mestu še ne pomeni škofa v današnjem pomenu, ampak nadzornika, predstojnika cerkvene občine. Cerkevne službe, ki so jih ustanovili Kristus in po njegovem naročilu apostoli, so šele koncem 1. in začetkom 2. stol. dobile stalna imena, ki so jim ostala do danes.

(188) To je evangeliju. Evangelij podeljuje milost tistemu, ki ga sprejme.

(189) Teh besedi ni najti v evangelijih. Apostol je mogel zvedeti zanje po ustnem izročilu.

(190) Pavla so svarili učenci, katere je Sv. Duh obdaroval s karizmo prerokovanja.

izven mesta; na obrežju smo pokleknili in molili; nato smo se drug od drugega poslovili; mi smo stopili na ladjo, oni pa so se vrnili na svoj dom. Ko smo pa dovršili vožno od Tira, smo dospeli v Ptolemaido; (191) pozdravili smo brate in ostali en dan pri njih. Drugi dan smo odšli in dospeli v Cezarejo. Šli smo v hišo blagovestnika Filipa, ki je bil izmed sedmerih, in smo ostali pri njem. Imel je štiri hčere, device, ki so prerokovale. Ko smo se mudili več dni, je prišel iz Judeje neki prerok, po imenu Agab. Prišel je k nam, vzel Pavlov pas, si zvezal roke in noge ter rekel: "To pravi Sveti Duh: „Moža, čigar je ta pas, bodo Judje v Jeruzalemu tako zvezali in ga izročili poganom.“ Ko smo to slišali, smo prosili mi in domačini, naj ne hodi v Jeruzalem. Tedaj je odgovoril Pavel: "Kaj počnete, da jokate in mi trgate srce? Pripravljen sem ne samo zvezan biti, ampak v Jeruzalemu tudi umreti zaradi imena Gospoda Jezusa." Ko se ni dal pregovoriti, smo odnehali in rekli: "Gospodova volja se zgodi!"

Po teh dneh smo se pripravili in šli v Jeruzalem. Šlo je pa z nami tudi nekaj učencev iz Cezareje; ti so pripeljali s seboj nekega Mnazona, pri katerem bi gostovali; bil je s Cipra in že zdavnaj učenec.

Ko smo prišli v Jeruzalem, so nas bratje radostno sprejeli. Drugi dan je šel Pavel z nami k Jakobu in prišli so vsi starešine. Pozdravil jih je in pripovedoval vse po vrsti, kaj je Bog po njegovi službi storil med pogani. Ko so to slišali, so slavili Boga in mu rekli: "Vidiš, brat, koliko tisoč vernikov je med Judi in vsi so vneti za postavo. Toda o tebi so slišali, da Jude, ki so med pogani, učiš, naj odpadejo od Mozesa, in da praviš, naj ne obrezujejo svojih otrok in naj ne živé po judovskih šegah. (192) Kaj je torej? Vsekako se bo zbraja množica; zakaj slišali bodo, da si prišel. Stóri tedaj to, kar ti pravimo: Med nami so štirje možje, ki imajo zaobljubo. (193) Te vsemi s seboj, se očisti z njimi (194) vred in plačaj zanje, da si ostrižejo glavo, in spoznali bodo vsi, da ni nič na tem, kar so slišali o tebi, ampak da s svojim življenjem sam spol-

(191) Ptolemaida (poznejši Akon) je bila rimska naselbina in pristanišče v severni Palestini. Tu se je Pavel izkreal.

(192) Pavel je učil samo, da se je mogoče zveličati tudi brez obreze in brez spolnjevanja judovskih starozakonskih postav.

(193) Namreč zaobljubo nazirejstva (gl. op. k Apd 18, 18).

(194) To je, zaobljubi tudi ti nazirejstvo.

njuješ postavo. (195) Glede vernikov izmed poganov pa smo do-
ločili ter pisali, naj se zdrže tega, kar je malikom darovano, in krvi
in mesa zadušenih živali in nečistovanja." Teda je Pavel vzel mo-
že s seboj, in ko se je naslednjega dne z njimi očistil, je hodil v
tempelj naznanjat konec dni očiščevanja, dokler se ni opravila da-
ritev za vsakega izmed njih. (196)

(195) Pri Judih je veljalo za bogoljubno delo, pridružiti se nazirejem,
in prevzeti mesto njih stroške za predpisane daritve. Po končanih 30 dneh
je namreč moral vsak nazirejec izročiti v templju jaguje kot žgalni, ovna kot
zahvalni dar in oveo kot dar za grehe in še razne druge manjše darove (4
Moz 6, 13—17).

(196) Ker je bilo zaradi praznikov v Jeruzalemu mnogo ljudi, ki so ho-
teli opraviti daritve, je moral Pavel nekaj časa čakati; preden je prišel s to-
variši na vrsto za daritev.

(Nadaljevanje)

MALO KATEKIZMA ZA NAŠE MALE

Štirideset dni se je Jezus svojim učencem prikazoval in jih je
učil. Zadnji dan jih je peljal na Oljsko goro. In povzdignil je ro-
ke in učence blagoslovil. In ko jih je blagoslavljal, se je vpričo
njih učedni in šel v nebesa.

Ko so gledali v nebo, glej, sta stala pri njih dva moža v belih
oblačilih, ki sta rekla: "Kaj stojite in gledate v nebo? Ta Jezus,
ki je bil od vas vzet v nebo, bo tako prišel, kakor ste ga videli iti
v nebo."

Učenci so se z velikim veseljem vrnili v Jeruzalem.

Kateri praznik nas spominja, da je Jezus šel v nebesa?

Da je Jezus šel v nebesa, nas spominja praznik, ki mu pravimo
Gospodov vnebohod.

Kdaj obhajamo praznik Gospodovega vnebohoda?

Praznik Gospodovega vnebohoda obhajamo štirideseti dan po
veliki noči.

Pomni. V veri molimo: šel v nebesa; sedi na desnici Boga
Očeta vseмогоčnega; — v rožnem vencu pa pravimo: ki je v ne-
besa šel. — Jezus je šel v nebesa. Tja gori moramo priti tudi mi.
Služimo torej zvesto Bogu in molimo: Pridi k nam tvoje kralje-
stvo!

Jugoslavija: Zadrúžna gospodarska banka v Ljubljani, Miklošičeva cesta, s pripombo: za Duhovno življenje, Buenos Aires.

Brasil: Banco Germánico, Rio de Janeiro, Rua Alfandega 5 — Banco Germánico, Sao Paulo, Rua Alvarez Penteado 19 — Banco Germánico, Santos, Rua 15 de Noviembre 164 — Banco Holandés, Sao Paulo, Rua da quintanda 9.

Paraguay: Banco Germánico, Calle Peas. Franco esq. Chile,

Chile: Banco Germánico de la A. S., Santiago, Calle Huerfanos 833.

Banco Germánico, Valparaíso, calle Pratt 238.

Francija, Belgija in Luksemburg: Banque Baruch et Cie., Paris, 15 rue Lafayette.

Holandsko: Holandsche Bank — Unie N. V., Heerengracht 432, Amsterdam,

Nemško: Deutsch-Südamerikanische Bank A. G., Mohrenstrasse 20, Berlin.

Naročniki iz Severne Amerike nam najenostavneje nakažejo naročnino v čerkih The Chase National Bank of The City of New-York, ki ima svoje podružnice po vseh večjih severoameriških mestih. Čeki naj se glase na:

Administration of The Spiritual Life, Buenos Aires, Argentina.

SLOVENSKA KROJAČNICA IN TRGOVINA

z manufakturnim blagom po konkurenčnih cenah.

Priporoča se: Sebastian Mozetič

Buenos Aires

OSORIO 5025 (La Paternal)

VIGILOVE POVESTICE

so gotovo najboljše, kar premore Južna Amerika v mladinskem slovstvu. Doslej je izšlo 86 povestic, tiskanih na finem papirju in bogato in res umetniško ilustriranih. Stanejo samo po deset centavov, dobite pa jih v vsaki knjigarni.

Pri najboljši volji Vam Vaši ne morejo pisati vseh novic iz domačih krajev, Vi bi pa radi vse vedeli. Naročite si torej najboljši slovenski dnevnik SLOVENEC ali najboljši slovenski tednik DOMOLJUB. Naročnina dnevnika Slovenec mesečno \$ 4.—, tednika Domoljub letno \$ 6.— in mesečnika Bogoljub letno \$ 3.—.

Naročila:

UPRAVA SLOVENCA, DOMO-
LJUBA IN BOGOLJUBA

Kopitarjeva ulica 6

LJUBLJANA, Jugoslavija

Banco Germánico

DE LA AMERICA DEL SUD

Av. L. N. Alem 150 - BUENOS AIRES - 25 de Mayo 149-59

PODRUŽNICE V JUŽNI AMERIKI:

BUENOS AIRES	CHILE	BRASIL	PARAGUAY
Mercado de Abasto	SANTIAGO	RIO-SANTOS	C. Pres. Franco
Corriente 3223	VALPARAISO	SAO PAULO	ASUNCION

HRANILNICA:

Komu boste zaupali Vaše prihranke?

Banco Germánico Vam nudi popolno varnost in primerne obresti!

DENARNE POŠILJKE:

Potom katere banke boste poslali denar svojim domačim?

Banco Germánico sprejema vso odgovornost, da bo Vaš nalog najtočneje, najhitreje i najvarneje izvršen.

VOZNE KARTE:

Kje boste kupili ladijsko vozno karto?

Banco Germánico je predstavnicca vseh parobrodskih družb in Vam more nuditi bodisi vozovnice bodisi pozivnice pod najugodnejšimi pogoji.

IZSELJENSKA POŠTA:

Kam naj Vam pošiljajo pošto, če nimate stalnega bivališča?

Banco Germánico raspolaga s posebnim oddelkom za izseljensko pošto, ki Vam jo hrani ali brezplačno pošilja na Vaš najnovejši naslov.

Naše uradne ure: od 8½ do 7 zvečer; ob sobotah do 12½.

SIGURNOST! BRZINA! USLUŽNOST! POVERJENJE!